2023/2418

2023.10.26.

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2023/2418 RENDELETE

(2023. október 18.)

az európai védelmi ipar közös beszerzés révén történő megerősítését szolgáló eszköz létrehozásáról (EDIRPA)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 173. cikke (3) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ([1]),

rendes jogalkotási eljárás keretében ([2]),

mivel:

(1) Az uniós állam-, illetve kormányfők a 2022. március 11-i versailles-i találkozójukon elkötelezték magukat amellett, hogy Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborújára tekintettel megerősítik az európai védelmi képességeket. Megállapodtak abban, hogy jelentősen növelik a védelmi kiadásokat, további ösztönzőket dolgoznak ki a tagállamok közös projektekbe való, együttműködésen alapuló beruházásainak és a védelmi képességek közös beszerzésének az ösztönzésére, további beruházásokat eszközölnek a missziók és műveletek teljes skálájának végrehajtásához szükséges képességekbe, támogatják a szinergiákat és ösztönzik az innovációt, valamint megerősítik és fejlesztik az európai védelmi ipart, a kis- és középvállalkozásokat (a továbbiakban: a kkv-k) is beleértve.

(2) Oroszországnak az Ukrajna elleni, 2022. február 24-i indokolatlan inváziója és folyamatban lévő agressziós háborúja egyértelművé tette, hogy kritikus fontosságú sürgősen cselekedni a meglévő hiányosságok kezelése érdekében. A nagy intenzitású hadviselés és területi konfliktusok Európába való visszatérése negatív hatást gyakorol az Unió és a tagállamok biztonságára és megköveteli a tagállamok azzal kapcsolatos kapacitásának jelentős növelését, hogy pótolják a legsürgetőbb és legkritikusabb hiányokat, különösen azokat, amelyeket a védelmi termékek Ukrajna részére történő átadása tovább súlyosbított.

(3) Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja drámai módon hangsúlyozta azt, hogy az európai védelmi technológiai és ipari bázist (a továbbiakban: az EDTIB) hozzá kell igazítani a strukturális változásokhoz, fokozni kell az Unió katonai kutatását és fejlesztését, korszerűsíteni kell a katonai felszereléseket, és meg kell erősíteni a tagállamok közötti együttműködést a védelmi területen folytatott beszerzések keretében.

(4) 2022. május 18-án az Európai Bizottság és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője (a továbbiakban: a főképviselő) előterjesztette „a védelmi beruházási hiányok elemzéséről és a következő lépésekről” szóló közös közleményt. A közös közlemény kiemelte a védelmi terület évek óta tartó alulfinanszírozásának hatásait és az Unió védelmi szektorában fennálló pénzügyi, ipari és képességbeli hiányosságok meglétét. A közös közlemény rámutatott arra, hogy a hadviselés visszatérése Európába a katonai készletek hiányainak és hiányosságainak halmozódását, csökkent ipari termelési kapacitást és korlátozott mértékű közös beszerzést és együttműködést fedett fel. A közös közlemény rávilágított továbbá olyan hiányosságokra, amelyek közvetlenül érintik a tagállamok fegyveres erőinek cselekvési szabadságát, valamint annak sürgető szükségére, hogy egyes készletek feltöltésre, az elavult katonai felszerelések, például a volt Szovjetunióban tervezett vagy ott előállított felszerelések lecserélésre, és a stratégiai képességek megerősítésre kerüljenek.

([1]) HL C 486., 2022.12.21., 168. o.
([2]) Az Európai Parlament 2023. szeptember 12-i álláspontja (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé) és a Tanács 2023. október 9-i határozata.

(5) A közös közlemény egy, a szolidaritás szellemében kialakított, célzott, rövid távú eszköz létrehozására is javaslatot tett, mintegy a tagállamokat a legsürgetőbb és legkritikusabb hiányok, különösen Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborújára adott válasz következtében keletkezett hiányok önkéntes alapon, közös beszerzéssel történő pótlására ösztönzés eszközeként.

(6) A javasolt új, célzott, rövid távú eszköz célja, hogy hozzájáruljon a közös védelmi beszerzések megerősítéséhez és – a kapcsolódó uniós finanszírozás révén – az uniós védelmi ipari képességek megerősítéséhez, többek között a védelmi termékek előállításának növelésével. Az eszköz emellett hozzá fog járulni az Európai Védelmi Ügynökség irányítóbizottsága által 2007-ben beazonosított, a felszerelések európai, együttműködésen alapuló beszerzésére vonatkozó 35 %-os, a felszerelések beszerzésének teljes költsége közös referenciaértékének az eléréséhez is.

(7) Az említett törekvéseknek ezért elsősorban az EDTIB megerősítésére kell irányulniuk. Valóban, továbbra is léteznek nehézségek és hiányosságok, és továbbra is jellemző a széttagoltság, aminek következtében hiányzik a kellő mértékű együttműködésen alapuló tevékenység és a termékek interoperabilitása.

(8) Az e rendeletben megállapított sajátos struktúra, jogosultsági feltételek és kritériumok kifejezetten a célzott, rövid távú eszközre vonatkoznak, és azokat sajátos körülmények és az aktuális veszélyhelyzet határozzák meg.

(9) A fokozott biztonsági fenyegetés és egy nagy intenzitású konfliktus reális kilátása jellemezte jelenlegi védelmi piaci helyzetben a tagállamok gyorsan növelik védelmi költségvetésüket, és védelmi termékekből hasonló beszerzésekre törekednek. Ez akkora keresletet eredményez, amely meghaladhatja az EDTIB gyártási kapacitásait, amelyek jelenleg békeidőben történő gyártásra szabottak.

(10) Ennek következtében erőteljes árinflációra, valamint a szállítási időket illetően hosszabb késésekre lehet számítani, ami veszélyeztetheti az Unió és a tagállamok biztonságát. A védelmi iparágaknak biztosítaniuk kell a megrendelések feldolgozásához szükséges gyártási kapacitást, valamint a kritikus fontosságú nyersanyagokat és alösszetevőket. Ebben az összefüggésben a gyártók előnyben részesíthetnek nagyobb megrendeléseket, potenciálisan kiszolgáltatott helyzetbe hozva így a legsérülékenyebb országokat, amelyek nem rendelkeznek a nagy megrendelések biztosításához szükséges kritikus mérettel és pénzügyi eszközökkel.

(11) A keleti szomszédság országainak jelenlegi geopolitikai helyzete megmutatta, hogy miközben az erőfeszítések megkettőzése elkerülendő, a diverzifikált védelmi piac hozzájárulhat a piacon azonnal elérhető termékek sokféleségéhez, és ezért előnyös lehet a tagállamok sürgős szükségleteinek megfelelő kielégítése szempontjából.

(12) Ezen túlmenően erőfeszítéseket kell tenni annak érdekében, hogy a megnövekedett kiadások sokkal erősebb EDTIB-t eredményezzenek az Unió egészében. A megnövekedett nemzeti beruházások – koordináció vagy együttműködés hiányában – valójában elmélyíthetik a széttagoltságot.

(13) A fenti kihívások és kapcsolódó strukturális változások fényében szükségesnek tűnik az EDTIB alkalmazkodásának felgyorsítása, versenyképességének és hatékonyságának az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 173. cikkével összhangban történő fokozása, és ezáltal a tagállamok védelmi ipari képességeinek megerősítéséhez és megreformálásához való hozzájárulás. Az ipari hiányosságok kezelésének ki kell terjednie a legsürgetőbb hiányok haladéktalan felszámolására.

(14) Különösen ösztönözni kell a közös beruházást és védelmi beszerzést, mivel az ilyen, együttműködésen alapuló tevékenységek biztosítanák, hogy az EDTIB-ben szükséges változások együttműködésen alapuló módon valósuljanak meg, elkerülve a további széttagolódást és növelve az interoperabilitást.

(15) E célból létre kell hozni egy célzott, a tagállamoknak a védelmi beszerzés szakaszában történő együttműködése fokozását szolgáló, rövid távú eszközt (a továbbiakban: az eszköz). Az eszköznek együttműködésen alapuló tevékenységek végrehajtására kell ösztönöznie a tagállamokat, különösen pedig arra, hogy amikor az említett hiányok pótlása érdekében beszerzést végeznek, ezt közösen tegyék meg, az interoperabilitás fokozásával, valamint védelmi ipari képességeik megerősítésével és megreformálásával.

(16) A költségvetési hatóság előjogainak sérelme nélkül, az eszközhöz rendelt forrásokat a meglévő többéves pénzügyi kereten belül fogják finanszírozni, anélkül, hogy ez kihatással lenne a konkrét uniós tevékenységekre már lekötött finanszírozásra.

(17) Az eszköz várhatóan ellensúlyozni fogja a közös beszerzéshez kapcsolódó összetettséget és kockázatokat, ugyanakkor méretgazdaságosságot tesz majd lehetővé az EDTIB megerősítése és korszerűsítése érdekében tett tagállami tevékenységek terén, különös tekintettel a kkv-kra és a közepes piaci tőkeértékű vállalatokra, ezáltal növelve az Unió kapacitását, rezilienciáját és ellátásbiztonságát. A közös beszerzés ösztönzésének eredményeképpen az adott rendszerek adminisztratív terheivel és életciklus-kezelésével kapcsolatos költségek is csökkennének. Az eszközt az európai védelmi és biztonsági piacok, szolgáltatások és rendszerek megerősítésére, valamint a valamennyi tagállam szállítói számára történő egyenlő versenyfeltételek biztosítására irányuló erőfeszítéseknek kell kísérniük. Az EDTIB közös piacán megvalósuló, közös beszerzés méretgazdaságosságot tesz lehetővé, és biztosítja az innovációt és a hatékonyságot a termelésben és a technológia terén.

(18) Az eszköz a Bizottság és a főképviselő és az Európai Védelmi Ügynökség vezetője által – a 2022. május 18-i közös közleménnyel összhangban – létrehozott, a közös védelmi beszerzéssel foglalkozó munkacsoport munkájára hagyatkozik és azt veszi figyelembe, hogy koordinálja a nagyon rövid távú védelmi beszerzési igényeket, és hogy párbeszédet folytasson a tagállamokkal és a védelmi ipar uniós gyártóival, hogy – különösen az Ukrajnának nyújtott támogatás fényében – a készletek feltöltése érdekében támogassa a közös beszerzést.

(19) Az európai biztonsági helyzet miatt sürgősen át kell gondolni, hogy miként mérsékelhető önálló uniós kezdeményezések révén a túlzott széttagoltság, és hogyan lehet stratégiailag összekapcsolni a releváns eszközöket. Az eszköz arra hivatott, hogy összhangot biztosítson a meglévő, együttműködésen alapuló, védelmi vonatkozású uniós kezdeményezésekkel, például a képességfejlesztési tervvel, a koordinált éves védelmi szemlével, az Európai Védelmi Alappal és az állandó strukturált együttműködéssel, valamint hogy szinergiákat teremtsen más uniós programokkal. Az eszköz teljes mértékben összhangban van a biztonság és a védelem területére vonatkozó stratégiai iránytű szerinti törekvésekkel. Adott esetben regionális és nemzetközi prioritások – többek között azok, amelyek az Észak-atlanti Szerződés Szervezetének összefüggésében kerültek meghatározásra – szintén figyelembe vehetők, ha összhangban vannak az uniós prioritásokkal, és nem akadályozzák egyetlen tagállam vagy társult ország részvételét sem, törekedve eközben a szükségtelen párhuzamosságok elkerülésére.

(20) Mivel az eszköz célja az uniós védelmi ipar versenyképességének és hatékonyságának fokozása, az eszköz előnyeiben való részesedés érdekében közös beszerzés eredményeként létrejött szerződéseket kell kötni olyan, az Unióban vagy a társult országokban letelepedett vállalkozókkal vagy alvállalkozókkal, amelyek nem állnak nem társult harmadik ország, illetve nem társult harmadik országbeli szervezet ellenőrzése alatt. Ebben az összefüggésben vállalkozók vagy alvállalkozók felett gyakorolt ellenőrzés alatt az arra vonatkozó képesség értendő, hogy valamely vállalkozó vagy alvállalkozó felett akár közvetlenül, akár pedig egy vagy több köztes jogalanyon keresztül közvetve meghatározó befolyást gyakoroljanak. Ezen túlmenően az Unió és a tagállamok biztonsági és védelmi érdekeinek védelme érdekében a közös beszerzésben részt vevő vállalkozók és alvállalkozók azon infrastruktúrájának, létesítményeinek, eszközeinek és erőforrásainak, amelyeket az említett beszerzéshez használnak, valamely tagállam vagy társult ország területén kell lenniük.

(21) Bizonyos körülmények fennállása esetén lehetővé kell tenni az eltérést attól az elvtől, amely szerint azon vállalkozók és alvállalkozók, amelyek részt vesznek valamely, az eszköz által támogatott, közös beszerzésben, nem állhatnak nem társult harmadik országok, illetve nem társult harmadik országbeli szervezetek ellenőrzése alatt. Ebben az összefüggésben az Unióban vagy egy társult országban letelepedett, és nem társult harmadik ország vagy nem társult harmadik országbeli szervezet ellenőrzése alatt álló vállalkozó vagy alvállalkozó számára lehetővé kell tenni, hogy vállalkozóként vagy alvállalkozóként részt vehessen a közös beszerzésben, feltéve, hogy teljesülnek az Uniónak és tagállamainak az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) V. címe szerinti közös kül- és biztonságpolitika keretében meghatározott biztonsági és védelmi érdekeihez – többek között az EDTIB megerősítéséhez fűződő érdekhez – kapcsolódó szigorú feltételek.

(22) Ezenkívül a közös beszerzési eljárásoknak és a közös beszerzés eredményeként létrejött szerződéseknek tartalmazniuk kell arra vonatkozó követelményt is, hogy a védelmi termék nem képezi valamely nem társult harmadik ország vagy nem társult harmadik országbeli szervezet által alkalmazott olyan korlátozás tárgyát, amely korlátozza a tagállamoknak az említett védelmi termék használatára vonatkozó képességét. Sürgős esetekben, amikor az EDTIB kapacitása a tagállamok készleteiben fennálló legsürgetőbb és legkritikusabb hiányok pótlására nem elegendő, vagy az EDTIB nem képes megfelelő időn belül biztosítani a szükséges védelmi termékeket, az

említett követelmény nem alkalmazandó, ha a beszerzett termékek 2022. február 24. előtt már használatban voltak a közös beszerzésben részt vevő tagállamok többségének fegyveres erőinél. Amennyiben az említett eltérés alkalmazandó, a közös beszerzésben részt vevő országoknak meg kell vizsgálniuk, hogy a korlátozást előidéző összetevők helyettesíthetők-e az Unióból vagy társult országokból származó, korlátozásmentes összetevőkkel.

(23) Az eszköz keretében nyújtott vissza nem térítendő támogatásoknak – a szükséges ösztönző hatás elérése érdekében – költségfüggetlen finanszírozási formában kell megvalósulniuk és a közös beszerzési eljárás munkacsomagjaihoz, mérföldköveihez vagy célértékeihez képest elért eredményeken kell alapulniuk.

(24) Ezen rendelet végrehajtása egységes feltételeinek biztosítása érdekében a Bizottságra végrehajtási hatásköröket kell ruházni a többéves munkaprogram elfogadása tekintetében, a finanszírozási prioritásokat és az alkalmazandó finanszírozási feltételeket meghatározandó. Ezeket a végrehajtási hatásköröket a 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek ([3]) megfelelően kell gyakorolni.

(25) Az ösztönző hatás elérése érdekében lehetővé kell tenni, hogy az uniós hozzájárulás szintjét minden egyes tevékenység esetében olyan tényezők alapján differenciálják, mint a közös beszerzés összetettsége, az együttműködés jellemzői, vagy a részt vevő tagállamok vagy társult országok száma, illetve további tagállamok vagy társult országok bevonása a meglévő együttműködésekbe, de az nem haladhatja meg az eszköz teljes költségvetésének 15 %-át, és nem lehet magasabb a közös beszerzés eredményeként létrejött szerződés becsült értékének 15 %-ánál tagállamok és társult országok alkotta konzorciumonként. A nagyobb számú vállalkozót, illetve a megvásárolt felszerelések harmadik országoknak történő átadását magukban foglaló beszerzési eljárások lefolytatásához általában kapcsolódó magasabb költségek miatt az említett felső határt a teljes költségvetés 20 %-ára és a közös beszerzés eredményeként létrejött szerződés becsült értékének 20 %-ára kell emelni tagállamok és társult országok alkotta konzorciumonként abban az esetben, ha Ukrajna vagy Moldova az egyik címzettje a beszerzési tevékenység keretében beszerzett védelmi termékek további mennyiségének, vagy ha a közös beszerzés eredményeként létrejött szerződés becsült értékének legalább 15 %-át – vállalkozóként vagy alvállalkozóként eljáró – kkv-k vagy közepes piaci tőkeértékű vállalatok számára különítik el. Lehetővé kell tenni, hogy – a részt vevő tagállamok egyetértésével – védelmi termékek további mennyisége legyen beszerezhető Ukrajna és Moldova számára, tekintettel az e két uniós tagjelölt országban Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborújára tekintettel kialakult különleges biztonsági helyzetre.

(26) A tagállamoknak és a társult országoknak beszerzési megbízottat kell kijelölniük arra, hogy az a nevükben közös beszerzést folytasson. A beszerzési megbízottnak valamely tagállamban vagy társult országban letelepedett – a 2014/24/EU irányelv ([4]) 2. cikke (1) bekezdésének 1. pontjában és a 2014/25/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv ([5]) 3. cikkének (1) bekezdésében meghatározott – ajánlatkérő szervnek vagy az Európai Védelmi Ügynökségnek vagy valamely nemzetközi szervezetnek kell lennie.

(27) A 2018/1046/EU, Euratom európai parlamenti és tanácsi rendelet ([6]) (a továbbiakban: a költségvetési rendelet) 193. cikkének (2) bekezdésével összhangban már megkezdett tevékenységre is odaítélhető vissza nem térítendő támogatás, feltéve, hogy a pályázó igazolni tudja, hogy a tevékenységet a vissza nem térítendő támogatásra vonatkozó megállapodás aláírása előtt meg kellett kezdenie. Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja drasztikus változást okozott a védelmi piaci feltételekben, amelyekhez az EDTIB-nek nagyon szoros időkorlátok között kell alkalmazkodnia. Tekintettel az említett alkalmazkodás sürgősségére és komolyságára, valamint arra, hogy fennáll a kockázata a belső piac és a releváns védelmi termékek ellátási láncai további szétaprózódásának, a

([3]) Az Európai Parlament és a Tanács 182/2011/EU rendelete (2011. február 16.) a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról (HL L 55., 2011.2.28., 13. o.).

([4]) Az Európai Parlament és a Tanács 2014/24/EU irányelve (2014. február 26.) a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 94., 2014.3.28., 65. o.).

([5]) Az Európai Parlament és a Tanács 2014/25/EU irányelve (2014. február 26.) a vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai szolgáltatási ágazatban működő ajánlatkérők beszerzéseiről és a 2004/17/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 94., 2014.3.28., 243. o.).

([6]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU, Euratom) 2018/1046 rendelete (2018. július 18.) az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról, az 1296/2013/EU, az 1301/2013/EU, az 1303/2013/EU, az 1304/2013/EU, az 1309/2013/EU, az 1316/2013/EU, a 223/2014/EU és a 283/2014/EU rendelet és az 541/2014/EU határozat módosításáról, valamint a 966/2012/EU, Euratom rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 193., 2018.7.30., 1. o.).

tagállamok részéről közös beszerzést szolgáló együttműködés megkezdésére irányuló tevékenységekre volt azonnal szükség annak érdekében, hogy határozott jelzést küldjenek a piacnak és az EDTIB-nek. Következésképpen lehetővé kell tenni az Unió általi korai pénzügyi támogatást. A költségvetési rendelet 193. cikkétől eltérve tehát lehetővé kell tenni, hogy a finanszírozási határozatban a 2022. február 24-től kezdődő időszakokra vonatkozó tevékenységek esetében is lehessen pénzügyi hozzájárulásról rendelkezni, még akkor is, ha azok a vissza nem térítendő támogatás elnyerésére irányuló pályázat benyújtása előtt kezdődtek meg, feltéve, hogy nem zárultak le a vissza nem térítendő támogatásra vonatkozó megállapodás aláírását megelőzően.

(28) Ez a rendelet nem sérti a 2009/81/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben ([7]) megállapított szabályokat. Ez a rendelet azonban konkrétabb jogosultsági követelményeket határoz meg. A 2009/81/EK irányelv kimondja, hogy a tagállamok jogszabályaikba belefoglalhatják azt a lehetőséget, hogy a szerződési dokumentáció az ellátásbiztonságnak vagy az információbiztonságnak a védelmével kapcsolatos követelményeket írjon elő. E rendelet a 2009/81/EK irányelv említett rendelkezéseire épül, és kötelezettségeket állapít meg a beszerzési megbízottak számára a szerződési dokumentációba foglalandó jogosultsági követelmények tekintetében. Az ilyen kötelezettségeknek elsőbbséget kell élvezniük az érintett beszerzési megbízott letelepedésének helye szerinti tagállam és társult országok ellentmondó jogszabályaival szemben.

(29) Az (EU) 2018/624 bizottsági ajánlás ([8]) célja, hogy megkönnyítse a védelmi ágazatban tevékenykedő kkv-k és köztes társaságok határokon átnyúló piacra jutását. Így különösen, az ajánlás arra szólítja fel a tagállamokat, hogy éljenek a 2009/81/EK irányelv által kínált rugalmassági mechanizmusokkal, például az annak 21. cikkében bevezetett rugalmassági mechanizmussal, illetve a részekre bontás vagy az elektronikus közbeszerzés fokozott alkalmazása által kínálttal. Felszólítja a tagállamokat arra is, hogy enyhítsék a beszerzésekkel kapcsolatos adminisztratív terheket, különösen azáltal, hogy biztosítják az információkérések, illetve a kiválasztási kritériumok arányosságát. E rendelettel összefüggésben a tagállamok és a társult országok által kinevezett beszerzési megbízottaknak a lehető legjobban ki kell használniuk a Bizottság ajánlásait a közös beszerzés lebonyolítása során annak érdekében, hogy biztosítsa a kkv-k méltányos hozzáférését a támogatott beszerzéshez.

(30) Ez a rendelet pénzügyi keretösszeget határoz meg az eszköz számára a 2023. október 27-től 2025. december 31-ig tartó időszakra, és ez a keretösszeg az éves költségvetési eljárás során az elsődleges referenciaösszeget jelenti az Európai Parlament és a Tanács számára a költségvetési fegyelemről, a költségvetési ügyekben való együttműködésről és a hatékony és eredményes pénzgazdálkodásról, valamint az új saját forrásokról és az új saját források bevezetésére irányuló ütemtervről szóló, az Európai Parlament, a Tanács és az Európai Bizottság közötti, 2020. december 16-i intézményközi megállapodás ([9]) 18. pontja értelmében.

(31) A költségvetési rendelettel, a 883/2013/EU, Euratom európai parlamenti és tanácsi rendelettel ([10]), a 2988/95/Euratom, EK ([11]), a 2185/96/Euratom, EK ([12]) és az (EU) 2017/1939 tanácsi rendeletekkel ([13]) összhangban az Unió pénzügyi érdekeit arányos intézkedések útján kell védeni, ideértve a szabálytalanságok – többek között a csalás – megelőzésére, feltárására, korrekciójára és kivizsgálására, az elveszített, jogalap nélkül kifizetett vagy szabálytalanul felhasznált források visszafizettetésére és adott esetben a közigazgatási szankciók kiszabására vonatkozó intézkedéseket. Így különösen az Európai Csalás Elleni Hivatal (a továbbiakban: az OLAF) a 2185/96/Euratom, EK és a 883/2013/EU, Euratom rendeletekkel összhangban hatáskörrel rendelkezik arra, hogy

([7]) Az Európai Parlament és a Tanács 2009/81/EK irányelve (2009. július 13.) a honvédelem és biztonság területén egyes építési beruházásra, árubeszerzésre és szolgáltatásnyújtásra irányuló, ajánlatkérő szervek vagy ajánlatkérők által odaítélt szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról, valamint a 2004/17/EK és 2004/18/EK irányelv módosításáról (HL L 216., 2009.8.20., 76. o.).

([8]) A Bizottság (EU) 2018/624 ajánlása (2018. április 20.) a védelmi ágazatban tevékenykedő albeszállítók és kkv-k határokon átnyúló piacra jutásáról (HL L 102., 2018.4.23., 87. o.).

([9]) HL L 433. I, 2020.12.22., 28. o.

([10]) Az Európai Parlament és a Tanács 883/2013/EU, Euratom rendelete (2013. szeptember 11.) az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) által lefolytatott vizsgálatokról, valamint az 1073/1999/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet és az 1074/1999/Euratom tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 248., 2013.9.18., 1. o.).

([11]) A Tanács 2988/95/EK, Euratom rendelete (1995. december 18.) az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről (HL L 312., 1995.12.23., 1. o.).

([12]) A Tanács 2185/96/Euratom, EK rendelete (1996. november 11.) az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek csalással és egyéb szabálytalanságokkal szembeni védelmében a Bizottság által végzett helyszíni ellenőrzésekről és vizsgálatokról (HL L 292., 1996.11.15., 2. o.).

([13]) A Tanács (EU) 2017/1939 rendelete (2017. október 12.) az Európai Ügyészség létrehozására vonatkozó megerősített együttműködés bevezetéséről (HL L 283., 2017.10.31., 1. o.).

vizsgálatokat – többek között helyszíni ellenőrzéseket és vizsgálatokat – végezzen annak megállapítása céljából, hogy történt-e olyan csalás, korrupció vagy bármilyen más jogellenes tevékenység, amely sérti az Unió pénzügyi érdekeit. Az Európai Ügyészség az (EU) 2017/1939 rendelettel összhangban hatáskörrel rendelkezik arra, hogy nyomozást és vádhatósági eljárást folytasson az (EU) 2017/1371 európai parlamenti és tanácsi irányelv ([14]) értelmében vett, az Unió pénzügyi érdekeit sértő bűncselekmények esetében. A költségvetési rendelettel összhangban minden olyan személynek vagy szervezetnek, aki vagy amely uniós forrásokban részesül, maradéktalanul együtt kell működnie az Unió pénzügyi érdekeinek védelme céljából, biztosítania kell a Bizottság, az OLAF, a Számvevőszék, valamint – az (EU) 2017/1939 rendelet szerinti megerősített együttműködésben részt vevő tagállamok esetében – az Európai Ügyészség számára a szükséges jogokat és hozzáférést, továbbá gondoskodnia kell arról, hogy az uniós források felhasználásában részt vevő harmadik felek ezekkel egyenértékű jogokat biztosítsanak.

(32) Az (EU) 2021/1764 tanácsi határozat ([15]) 85. cikke (1) bekezdésének értelmében a tengerentúli országokban vagy területeken letelepedett személyek és szervezetek jogosultak finanszírozásban részesülni az eszköz szabályaira és célkitűzéseire, valamint azon tagállam esetleges megállapodásaira is figyelemmel, amelyhez a tengerentúli ország vagy terület kapcsolódik.

(33) E rendelet alkalmazásában védelmi termékek alatt a 2009/81/EK irányelv hatálya alá tartozó, az említett irányelv 2. cikkében meghatározott védelmi termékeket, különösen a fegyvereknek, lőszereknek és hadianyagoknak a Tanács 1958. április 15-i 255/58 határozatában ([16]) foglalt jegyzékében szereplő terméktípusokat kell érteni. Az említett jegyzék kizárólag olyan felszereléseket tartalmaz, amelyeket kifejezetten katonai célokra terveztek, fejlesztettek ki és gyártottak. A jegyzék azonban általános, és azt tágan, a technológia, a beszerzési politikák és katonai követelmények folyamatosan változó jellegét figyelembe véve kell értelmezni – mivel mindez új típusú felszerelések fejlesztéséhez vezet –, például az Európai Unió közös katonai listája alapján. E rendelet alkalmazásában a védelmi termékek körébe tartoznak azok a termékek is, amelyeket bár eredetileg polgári felhasználásra fejlesztettek ki, később katonai célokra alakítva fegyverekként, lőszerekként és hadianyagokként használnak.

(34) Az EUSZ 4. cikkének (2) bekezdése alapján a nemzeti biztonság az egyes tagállamok kizárólagos feladata marad. A tagállamok – nemzeti jogszabályaikkal és rendelkezéseikkel összhangban – egymás között határozzák meg a közös beszerzések alkalmazásában használt minősített adatok védelmére alkalmazandó szabályokat.

(35) A Bizottság az (EU, Euratom) 2015/444 bizottsági határozatban ([17]) foglalt biztonsági szabályoknak megfelelően védi az EU-minősített adatokat. Az Európai Uniónak a Tanács keretében ülésező tagállamai közötti, az Európai Unió érdekében kicserélt minősített adatok védelméről szóló, 2011. május 4-i megállapodással ([18]) és a 2013/488/EU tanácsi határozattal ([19]) összhangban a tagállamok az EU-minősített adatokat a 2013/488/EU tanácsi határozatban meghatározott, a Tanács biztonsági szabályai által biztosítottal egyenértékű védelemben részesítik.

(36) A Bizottságnak legkésőbb 2026. december 31-ig értékelő jelentést kell készítenie az eszközről és be kell nyújtania azt az Európai Parlament és a Tanács részére. Az értékelő jelentésnek értékelnie kell az eszköz keretében végzett tevékenységek hatását és hatékonyságát, ugyanakkor kritikusan, előre át kell gondolnia az uniós védelmi ellátási láncban szükséges valamennyi összetevő biztosításának a módjait, kellő tekintettel az ellátásbiztonsági megállapodások jelentőségére és az EDTIB működésére. Az értékelő jelentésben továbbá a Kritikus Technológiák

([14]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1371 irányelve (2017. július 5.) az Unió pénzügyi érdekeit érintő csalás ellen büntetőjogi eszközökkel folytatott küzdelemről (HL L 198., 2017.7.28., 29. o.).

([15]) A Tanács (EU) 2021/1764 határozata (2021. október 5.) az Európai Unió és a tengerentúli országok és területek közötti, az egyrészről az Európai Unió, másrészről Grönland és a Dán Királyság közötti kapcsolatokat is magában foglaló társulásról (a Grönlandra is kiterjedő tengerentúli társulásról szóló határozat) (HL L 355., 2021.10.7., 6. o.).

([16]) A Szerződés korábbi 223. cikke (1) bekezdésének b) pontja – a jelenlegi 296. cikk (1) bekezdésének b) pontja – alkalmazási körébe tartozó áruk (fegyverek, lőszerek, hadianyagok) jegyzékének meghatározásáról szóló határozat (255/58. dok.). Az 1958. április 15-i jegyzőkönyv száma: 368/58. dok.

([17]) A Bizottság (EU, Euratom) 2015/444 határozata (2015. március 13.) az EU-minősített adatok védelmét szolgáló biztonsági szabályokról (HL L 72., 2015.3.17., 53. o.).

([18]) HL C 202., 2011.7.8., 13. o.

([19]) A Tanács 2013/488/EU határozata (2013. szeptember 23.) az EU-minősített adatok védelmét szolgáló biztonsági szabályokról (HL L 274., 2013.10.15., 1. o.).

Megfigyelőközpontja keretében végzett munkára építve azonosítani kell a nyersanyagok, az összetevők és a termelési kapacitások tekintetében fennálló hiányosságokat és a nem társult harmadik országoktól való kritikus függőségeket. Az értékelő jelentésnek információkkal kell szolgálnia a Bizottság számára annak a technológiai ütemtervekkel kapcsolatos munkájához, beleértve az említett hiányosságok és kritikus függőségek kezelését célzó enyhítő intézkedéseket is.

(37) Ez a rendelet nem sérti a tagállamoknak a védelmi vonatkozású termékek exportjára vonatkozó politikájuk tekintetében fennálló mérlegelési jogkörét.

(38) Mivel e rendelet céljait a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, az Unió szintjén azonban e célok jobban megvalósíthatók, az Unió intézkedéseket hozhat a szubszidiaritásnak az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt elvével összhangban. Az arányosságnak az említett cikkben foglalt elvével összhangban ez a rendelet nem lépi túl az említett célok eléréséhez szükséges mértéket.

(39) Annak érdekében, hogy e rendelet végrehajtása a lehető leghamarabb megkezdődhessen, e rendeletnek sürgősen hatályba kell lépnie,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

Tárgy

Ez a rendelet a 2023. október 27-től a 2025. december 31-ig tartó időszakra létrehozza az európai védelmi ipar közös beszerzés révén történő megerősítését szolgáló rövid távú eszközt (a továbbiakban: az eszköz).

2. cikk

Fogalommeghatározások

E rendelet alkalmazásában:

1. „közös beszerzés”: legalább három tagállam által közösen végzett beszerzés;

2. „vállalkozó vagy alvállalkozó tekintetében fennálló ellenőrzés”: egy vállalkozó vagy alvállalkozó felett közvetlenül vagy egy vagy több köztes jogalanyon keresztül közvetve meghatározó befolyás gyakorlására való képesség;

3. „ügyvezetési struktúra”: a jogalany olyan, a nemzeti jognak megfelelően kijelölt és adott esetben a vezérigazgatónak beszámolni köteles szerve, amely hatáskörrel rendelkezik arra, hogy meghatározza az említett jogalany stratégiáját, céljait és általános irányítását, és amely felügyeli és nyomon követi a vezetői döntéshozatalt;

4. „nem társult harmadik országbeli szervezet”: nem társult harmadik országban letelepedett jogalany, vagy olyan, az Unióban vagy valamely társult országban letelepedett jogalany, amelynek ügyvezetési struktúrája nem társult harmadik országban található;

5. „beszerzési megbízott”: valamely tagállamban vagy társult országban letelepedett, a 2014/24/EU irányelv 2. cikke 1. bekezdésének 1. pontjában és a 2014/25/EU irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében meghatározott ajánlatkérő szerv, az Európai Védelmi Ügynökség vagy olyan nemzetközi szervezet, amelyet a tagállamok és társult országok jelöltek ki arra, hogy a nevükben közös beszerzést folytasson le;

6. „védelmi termékek”: a 2009/81/EK irányelv hatálya alá tartozó és az említett irányelv 2. cikkében meghatározott termékek, a harctéri egészségügyi felszereléseket is beleértve;

7. „minősített adat”: bármilyen formát öltő információ vagy anyag, amelynek jogosulatlan közzététele különböző mértékekben sértheti az Unió vagy egy vagy több tagállam érdekeit, és amelyet az Európai Uniónak a Tanács keretében ülésező tagállamai közötti, az Európai Unió érdekében kicserélt minősített adatok védelméről szóló megállapodással létrehozott uniós vagy annak megfelelő minősítési jelöléssel láttak el ([20]);

8. „érzékeny információ”: olyan nem minősített információ és adat, amelyet az uniós vagy adott esetben a nemzeti jogban meghatározott kötelezettségek miatt, vagy természetes vagy jogi személy adatvédelmének vagy biztonságának megóvása érdekében védeni kell a jogosulatlan hozzáféréssel vagy közzététellel szemben.

3. cikk

Célkitűzések

(1) Az eszköz célkitűzései a következők:

a) az európai védelmi technológiai és ipari bázis (a továbbiakban: az EDTIB) – ezen belül a kkv-k és a közepes piaci tőkeértékű vállalatok – versenyképességének és hatékonyságának előmozdítása egy reziliensebb és biztonságosabb Unió érdekében, különösen az ipar strukturális változásokhoz való alkalmazkodásának együttműködve történő felgyorsításával, többek között a gyártási kapacitások létrehozása és növelése, valamint az ellátási láncoknak a határokon átnyúló együttműködés előtti, Unió-szerte történő megnyitása útján, ezáltal ehetővé téve, hogy az EDTIB biztosítsa a tagállamok számára szükséges védelmi termékeket;

b) a részt vevő tagállamok közötti együttműködés előmozdítása a védelmi beszerzési folyamatokban, a szolidaritáshoz való hozzájárulás, a kiszorítási hatások megelőzése, a közkiadások hatékonyságának növelése és a túlzott széttagoltság csökkentése érdekében, ami végső soron a védelmi rendszerek szabványosításának fokozódásához és a tagállamok képességei közötti interoperabilitás növekedéséhez vezet, megőrizve ugyanakkor a tagállamok számára és az ellátási láncban rendelkezésre álló termékek versenyképességét és sokféleségét.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott célkitűzések megvalósítása során hangsúlyt kell fektetni az EDTIB Unió-szerte történő megerősítésére és fejlesztésére, hogy az – a biztonság és a védelem területére vonatkozó stratégiai iránytű célkitűzéseinek és a közös védelmi beszerzéssel foglalkozó munkacsoport munkájának figyelembevétele mellett – kezelhesse különösen a védelmi termékek iránti legsürgetőbb és legkritikusabb igényeket, elsősorban azokat, amelyeket az Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborújával szemben tett válaszlépések, például a védelmi termékek Ukrajnába történő szállítása fedtek fel vagy súlyosbítottak. Ez a védelmi termékek Ukrajnának való átadása következtében kimerült készletek – többek között a piacon rendelkezésre álló felszerelésekkel történő – feltöltésével, valamint az elavult felszerelések cseréjével és a képességek megerősítésével érhető el.

4. cikk

Költségvetés

(1) Az eszköznek a 2023. október 27-től a 2025. december 31-ig tartó időszakban történő végrehajtását szolgáló pénzügyi keretösszeg folyó áron 300 millió EUR.

(2) Az (1) bekezdésben említett pénzügyi keretösszeg felhasználható az eszköz végrehajtását szolgáló technikai és igazgatási segítségnyújtásra, így például előkészítő, nyomonkövetési, kontroll-, ellenőrzési és értékelési tevékenységekre, ideértve a szervezeti információtechnológiai rendszereket is.

([20]) HL C 202., 2011.7.8., 13. o.

(3) A tagállamok számára megosztott irányítás keretében juttatott források az érintett tagállamok kérésére átcsoportosíthatók az eszközhöz az (EU) 2021/1060 európai parlamenti és tanácsi rendelet ([21]) releváns rendelkezéseiben meghatározott feltételek mellett. A Bizottság az említett forrásokat a költségvetési rendelet 62. cikke (1) bekezdése első albekezdésének a) pontjával összhangban közvetlenül használja fel. Az említett forrásokat az érintett tagállam javára kell felhasználni.

(4) Az egy pénzügyi évnél hosszabb időn átívelő tevékenységekre vonatkozó költségvetési kötelezettségvállalások több éven át, éves részletekre is felbonthatók.

5. cikk

Társult országok

Az eszköz – az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban meghatározott feltételekkel összhangban – nyitva áll az Európai Szabadkereskedelmi Társulás azon tagjainak részvétele előtt, amelyek tagjai az Európai Gazdasági Térségnek (a továbbiakban: a társult országok).

6. cikk

Az uniós finanszírozás végrehajtása és formái

(1) Az eszközt a költségvetési rendelettel összhangban közvetlen irányítással kell végrehajtani.

(2) Az uniós finanszírozást a tagállamok között a 3. cikkben meghatározott célkitűzések megvalósítása érdekében folytatott együttműködés ösztönzésére kell felhasználni. A pénzügyi hozzájárulást a közös beszerzés együttműködésen alapuló jellegének, valamint az együttműködés ösztönzéséhez szükséges ösztönző hatás kialakítása szükségességének a figyelembevételével kell megállapítani.

(3) A költségvetési rendelet 193. cikkétől eltérve, amennyiben valamely tevékenység végrehajtásához szükséges, a pénzügyi hozzájárulásokból olyan tevékenységek is fedezhetők, amelyeket már az adott tevékenységre vonatkozó pénzügyi hozzájárulásra irányuló kérelem benyújtásának időpontja előtt megkezdtek, feltéve, hogy az említett tevékenységek megkezdésére 2022. február 24. előtt nem került sor, és azokat nem fejezik be a vissza nem térítendő támogatásra vonatkozó megállapodás aláírása előtt. A visszamenőlegesen támogatásra jogosult tevékenységeknek az e rendelet 8. és 9. cikkében meghatározott valamennyi jogosultsági feltételnek meg kell felelniük.

(4) A közvetlen irányítás keretében nyújtott vissza nem térítendő támogatásokat a költségvetési rendelet VIII. címével összhangban kell odaítélni és kezelni.

7. cikk

A költségfüggetlen finanszírozás felhasználása

(1) A vissza nem térítendő támogatásoknak a költségvetési rendelet 180. cikke (3) bekezdése értelmében vett költségfüggetlen finanszírozás formájában kell megvalósulniuk.

(2) Az egyes tevékenységekhez rendelt uniós hozzájárulás szintjét olyan tényezők alapján lehet meghatározni, mint:

a) a közös beszerzés összetettsége, amelyhez a közös beszerzés eredményeként létrejött szerződés becsült értékének meghatározott hányada és a hasonló tevékenységek során szerzett tapasztalat szolgálhat kezdeti helyettesítő mutatóként;

b) az együttműködés jellemzői, amelyek az interoperabilitás terén valószínűleg nagyobb eredményeket, továbbá hosszú távú beruházási jelzéseket adnak az ipar számára; vagy

([21]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1060 rendelete (2021. június 24.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízumpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról (HL L 231., 2021.6.30., 159. o.).

c) a részt vevő tagállamok és társult országok száma, illetve további tagállamok vagy társult országok bevonása a meglévő együttműködésekbe.

(3) Az egyes tevékenységekhez nyújtott uniós pénzügyi hozzájárulás nem haladhatja meg a 4. cikk (1) bekezdésében említett összeg 15 %-át, és nem lehet magasabb a közös beszerzés eredményeként létrejött szerződés becsült értékének 15 %-ánál tagállamok és társult országok alkotta konzorciumonként.

(4) Az e cikk (3) bekezdésétől eltérve, az egyes tevékenységekhez nyújtott uniós pénzügyi hozzájárulás elérheti a 4. cikk (1) bekezdésében említett összeg 20 %-át, és nem lehet magasabb a közös beszerzés eredményeként létrejött szerződés becsült értékének 20 %-ánál, amennyiben a következő feltételek legalább egyike teljesül:

a) a 9. cikk (3) bekezdésével összhangban Ukrajna vagy Moldova az egyik címzettje a beszerzési tevékenység keretében beszerzett védelmi termékek további mennyiségeinek;

b) a közös beszerzés eredményeként létrejött szerződés becsült értékének legalább 15 %-át – vállalkozóként vagy alvállalkozóként eljáró – kkv-k vagy közepes piaci tőkeértékű vállalatok számára különítik el.

8. cikk

Támogatható tevékenységek

(1) Kizárólag a következő kritériumok mindegyikének megfelelő tevékenységek jogosultak uniós finanszírozásra az eszköz keretében:

a) a tevékenységek a 10. cikkben említett, támogatható szervezetek közötti, a legsürgetőbb és legkritikusabb védelmi termékekkel kapcsolatos igények közös beszerzés révén történő kezelésére irányuló együttműködést vonnak maguk után és a 3. cikkben meghatározott célkitűzések megvalósításával járnak együtt;

b) a tevékenységek – akár meglévő kereten belüli – új együttműködést vagy egy meglévő együttműködés legalább egy új tagállamra vagy társult országra való kiterjesztését vonják maguk után;

c) a tevékenységeket egy legalább három tagállamból álló konzorcium hajtja végre;

d) a tevékenységek teljesítik a 9. cikkben meghatározott kiegészítő feltételeket.

(2) A következő tevékenységek nem támogathatók:

a) az alkalmazandó nemzetközi jog által tiltott áruk vagy szolgáltatások közös beszerzésére irányuló tevékenységek;

b) az olyan, halált okozó autonóm fegyverek közös beszerzésére irányuló tevékenységek, amelyek az emberek ellen irányuló támadások kivitelezése során nem teszik lehetővé az érdemi emberi ellenőrzést a cél kiválasztására és a csapás végrehajtására vonatkozó döntésekkel kapcsolatban.

9. cikk

Kiegészítő jogosultsági feltételek

(1) A közös beszerzésben részt vevő tagállamok és társult országok egyhangú döntéssel beszerzési megbízottat jelölnek ki arra a célra, hogy az a nevükben az említett közös beszerzés céljából eljárjon. A beszerzési megbízottnak le kell folytatnia a beszerzési eljárásokat, és az ennek eredményeként létrejövő szerződéseket a részt vevő országok nevében meg kell kötnie a vállalkozókkal. A beszerzési megbízott kedvezményezettként részt vehet a tevékenységben és a konzorcium koordinátoraként is eljárhat, és ennélfogva kezelheti és összevonhatja az eszközből és a részt vevő tagállamoktól és társult országoktól származó forrásokat.

E rendelet nem sérti a honvédelem és biztonság területén egyes építési beruházásra, árubeszerzésre és szolgáltatásnyújtásra irányuló, ajánlatkérő szervek vagy ajánlatkérők által odaítélt szerződések odaítélési eljárásainak összehangolására vonatkozó, a 2009/81/EK irányelvben megállapított szabályokat.

(2) Az (1) bekezdésben említett beszerzési eljárásoknak a részt vevő tagállamoknak és társult országoknak a beszerzési megbízottal a munkaprogramban meghatározott feltételek szerint aláírandó megállapodáson kell alapulniuk. A megállapodásban meg kell határozni különösen a közös beszerzésre, valamint az eljárás megválasztásával, az ajánlatok értékelésével és a szerződés odaítélésével kapcsolatos döntéshozatali folyamatra irányadó gyakorlati rendelkezéseket.

(3) A (2) bekezdésben említett megállapodásban fel lehet hatalmazni a beszerzési megbízottat arra, hogy az érintett védelmi termékből további mennyiségeket szerezzen be Ukrajna vagy Moldova számára. Az ilyen felhatalmazást a közös beszerzésben részt vevő tagállamok egyhangúlag hagyják jóvá.

Az ilyen kiegészítő beszerzési rendelkezések nem sérthetik az alkalmazandó uniós jogot, és azoknak összhangban kell lenniük a tagállamok védelmi vonatkozású termékek exportjára vonatkozó nemzeti törvényeivel és rendeleteivel.

(4) A közös beszerzési eljárásoknak és a közös beszerzés eredményeként létrejött szerződéseknek tartalmazniuk kell a közös beszerzésben részt vevő vállalkozókra és alvállalkozókra vonatkozó, az (5)–(12) bekezdésben meghatározott részvételi követelményeket.

(5) A közös beszerzésben olyan vállalkozók és alvállalkozók vehetnek részt, amelyek letelepedési helye és ügyvezetési struktúrája az Unióban vagy egy társult országban található. Ezek a vállalkozók és alvállalkozók nem állhatnak nem társult harmadik ország vagy nem társult harmadik országbeli szervezet ellenőrzése alatt, vagy – ha az előbbi feltétel nem teljesül – az (EU) 2019/452 európai parlamenti és tanácsi rendelet ([22]) szerinti átvilágításnak és szükség esetén kockázatcsökkentési intézkedéseknek kell alávetni őket, figyelembe véve az e rendelet 3. cikkében meghatározott célkitűzéseket.

(6) E cikk (5) bekezdésétől eltérve, az Unióban vagy valamely társult országban letelepedett olyan jogalany, amely egy nem társult harmadik ország vagy egy nem társult harmadik országbeli szervezet ellenőrzése alatt áll, részt vehet a közös beszerzésben, ha a közös beszerzésben részt vevő vállalkozó vagy alvállalkozó letelepedési helye szerinti tagállam vagy társult ország által ellenőrzött garanciákat nyújt. A garanciáknak szavatolniuk kell, hogy a vállalkozónak vagy az alvállalkozónak a közös beszerzésben való részvétele nem ellentétes sem az Uniónak és tagállamainak a közös kül- és biztonságpolitika keretében, az EUSZ V. címe szerint meghatározott biztonsági és védelmi érdekeivel, sem pedig az e rendelet 3. cikkében meghatározott célkitűzésekkel.

(7) Egy Unió-szerte harmonizált megközelítés biztosítása érdekében az e cikk (6) bekezdésében említett garanciák egy, a Bizottság által a 16. cikkben említett bizottság segítségével kidolgozott egységesített sablonon is alapulhatnak, és azoknak az ajánlattételhez szükséges dokumentáció részét kell képezniük. A garanciákkal különösen azt kell alátámasztani, hogy a közös beszerzés tekintetében intézkedéseket hoztak a következők biztosítására:

a) a közös beszerzésben részt vevő vállalkozó vagy alvállalkozó feletti ellenőrzést ne oly módon gyakorolják, amely hátráltatja vagy korlátozza a megrendelés teljesítésére és az eredmények elérésére való képességét; és

b) nem társult harmadik ország vagy nem társult harmadik országbeli szervezet ne férjen hozzá a közös beszerzésre vonatkozó minősített adatokhoz, valamint a közös beszerzésben részt vevő alkalmazottak és egyéb személyek rendelkezzenek valamely tagállam vagy társult ország által a nemzeti törvényeknek és rendeleteknek megfelelően kibocsátott nemzeti biztonsági tanúsítvánnyal.

(8) A beszerzési megbízottnak értesítenie kell a Bizottságot az e cikk (5) bekezdésében említett, az (EU) 2019/452 rendelettel összhangban alkalmazott kockázatcsökkentési intézkedésekről vagy az e cikk (6) bekezdésében említett garanciákról. A Bizottság kérésére további információkat kell annak rendelkezésére bocsátani az alkalmazott kockázatcsökkentési intézkedésekre vagy a garanciákra vonatkozóan. A Bizottság tájékoztatja az e rendelet 16. cikkében említett bizottságot az e bekezdéssel összhangban tett értesítésekről.

([22]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/452 rendelete (2019. március 19.) az Unióba irányuló közvetlen külföldi befektetések átvilágítási keretének létrehozásáról (HL L 79. I, 2019.3.21., 1. o.).

(9) A közös beszerzésben részt vevő vállalkozók és alvállalkozók azon infrastruktúrájának, létesítményeinek, eszközeinek és erőforrásainak, amelyeket a közös beszerzéshez használnak, valamely tagállam vagy társult ország területén kell lenniük. A közös beszerzésben részt vevő vállalkozók és alvállalkozók használhatják a tagállamok vagy a társult országok területén kívül található vagy tárolt infrastruktúrájukat, létesítményeiket, eszközeiket és erőforrásaikat, amennyiben az említett vállalkozók és alvállalkozók számára nem állnak rendelkezésre az Unióban vagy valamely társult országban használatra kész alternatívák vagy releváns infrastruktúrák, létesítmények, eszközök és erőforrások feltéve, hogy az ilyen használat nem ellentétes az Unió és a tagállamok biztonsági és védelmi érdekeivel, és összhangban van a 3. cikkben foglalt célkitűzésekkel.

(10) A közös beszerzési eljárásoknak és a közös beszerzés eredményeként létrejött szerződéseknek tartalmazniuk kell arra vonatkozó követelményt is, hogy a védelmi termékre sem közvetlenül, sem – egy vagy több köztes jogalanyon keresztül – közvetve nem vonatkozik nem társult harmadik ország vagy nem társult harmadik országbeli szervezet általi olyan korlátozás, amely korlátozza valamely tagállam arra való képességét, hogy az említett védelmi terméket használja.

(11) A (10) bekezdéstől eltérve, valamint tekintettel a geopolitikai helyzetre és a védelmi termékeknek az eszköz támogatásával történő beszerzésének sürgős szükségére, az említett bekezdésben foglalt követelmény nem alkalmazandó a sürgős és kritikus védelmi termékekre, feltéve, hogy mindkét következő feltétel teljesül:

a) a közös beszerzésben részt vevő tagállamok és társult országok kötelezettséget vállalnak arra, hogy megvizsgálják a korlátozást előidéző összetevők alternatív, korlátozásmentes, uniós eredetű összetevővel való helyettesítésének a megvalósíthatóságát;

b) a beszerzett védelmi termékek 2022. február 24. előtt már használatban voltak a közös beszerzésben részt vevő tagállamok többségének fegyveres erőinél.

(12) Az Unióból vagy a társult országokból származó összetevők költsége nem lehet alacsonyabb a végtermék becsült értékének 65 %-ánál. Egyetlen összetevő sem származhat olyan, nem társult harmadik országokból, amelyek sértik az Unió és a tagállamok biztonsági és védelmi érdekeit, beleértve a jószomszédi kapcsolatok elvének tiszteletben tartását is.

(13) E cikk alkalmazásában „közös beszerzésben részt vevő alvállalkozók” alatt bármely olyan jogalany értendő, amely egyedülálló, valamely termék működéséhez elengedhetetlen jellemzőkkel bíró kritikus inputokat biztosít, és amelynek a szerződés értékének legalább 15 %-át juttatják.

10. cikk

Támogatható szervezetek

Feltéve, hogy megfelelnek a költségvetési rendelet 197. cikkében foglalt jogosultsági feltételeknek, a finanszírozásra jogosult szervezetek a következők:

a) a tagállamok hatóságai;

b) a társult országok hatóságai;

c) a beszerzési megbízottak.

11. cikk

Odaítélési kritériumok

(1) A Bizottság a pályázatokat a következő, a vissza nem térítendő támogatások odaítélésére vonatkozó kritériumok alapján értékeli:

a) az egyes közös beszerzésben részt vevő tagállamok és társult országok száma;

b) a közös beszerzés becsült értéke;

c) annak igazolása, hogy a tevékenység hozzájárul az EDTIB versenyképességének megerősítéséhez és alkalmazkodásához, korszerűsítéséhez és fejlesztéséhez, annak érdekében, hogy lehetővé váljon számára különösen a védelmi termékek iránti, a 3. cikk (2) bekezdése szerinti legsürgetőbb és legkritikusabb igényeknek a kielégítése, többek között a szállítási átfutási időkre, a rendelkezésre állásra és az ellátásra tekintettel;

d) annak igazolása, hogy a tevékenység hozzájárul egyrészt a készletek feltöltéséhez – beleértve azokat, amelyek az Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborújára adott válasz következtében kimerültek, másrészt az elavult felszerelések pótlásához és a képességek megerősítéséhez, a 3. cikk (2) bekezdésében említetteknek megfelelően;

e) a tevékenység milyen mértékben járul hozzá – különösen a műszaki és pénzügyi kockázatoknak és lehetőségeknek egy valóban kooperatív koncepció alapján történő arányos megosztásán keresztül – a tagállamok és a társult országok közti együttműködés megerősítéséhez, valamint az e rendelet alapján beszerzett termékek interoperabilitásához;

f) a tevékenység hozzájárulása a közös beszerzés előtt álló akadályok leküzdéséhez;

g) a tevékenység milyen mértékben járul hozzá az EDTIB versenyképességéhez és a – többek között technológiai jellegű – strukturális változásokhoz való alkalmazkodásához, többek között a gyártási kapacitások tervezett létrehozása vagy növelése, a gyártási kapacitások lekötése, valamint az ellátásbiztonság révén;

h) a kkv-k és közepes piaci tőkeértékű vállalatok részvétele;

i) a vállalkozók és alvállalkozók közötti új, határokon átnyúló együttműködés kialakítása az ellátási láncok mentén, az Unió egész területén;

j) a tevékenység végrehajtására vonatkozó tervek minősége és hatékonysága.

(2) A munkaprogramban meg kell határozni az e cikk (1) bekezdésében foglalt odaítélési kritériumok alkalmazásának további részleteit, beleértve az alkalmazandó súlyozást is. A munkaprogramban nem állapíthatók meg egyedi küszöbértékek.

(3) A Bizottság megküldi a 16. cikkben említett bizottságnak a pályázati felhívásról szóló értékelő jelentést. A Bizottság részletes jelentést küld a pályázóknak a pályázatuk értékelésének eredményéről.

12. cikk

Munkaprogram

(1) Az eszközt a költségvetési rendelet 110. cikke szerinti többéves munkaprogram (a továbbiakban: a munkaprogram) útján kell végrehajtani.

(2) A Bizottság végrehajtási jogi aktus útján fogadja el a munkaprogramot. A végrehajtási jogi aktust a 16. cikk (3) bekezdésében említett vizsgálóbizottsági eljárás keretében kell elfogadni.

(3) A munkaprogramnak magában kell foglalnia a következőket:

a) a közös beszerzési tevékenységek minimális pénzügyi mértéke;

b) a 8. cikk (1) bekezdésének c) pontjában előírt minimális számú tagállam által végrehajtott tevékenységekhez nyújtott pénzügyi támogatás indikatív összege;

c) a magasabb értékű beszerzésekre és további tagállamoknak vagy társult országoknak meglévő együttműködésbe történő bevonására irányuló ösztönzők;

d) az egyes finanszírozási prioritásokra vonatkozó uniós hozzájárulás teljes összege;

e) a közös beszerzéssel járó, együttműködésen alapuló tevékenységek leírása;

f) a közös beszerzés becsült értéke;

g) a pályázatok értékelési és kiválasztási eljárása;

h) a tevékenységek végrehajtása során jelentős előrehaladás jelzésére alkalmas módon kialakított mérföldköveknek, az elérendő eredményeknek és a kapcsolódó, folyósítandó összegeknek a leírása;

i) a h) pontban említett mérföldköveknek, a feltételek teljesülésének és az eredmények elérésének az ellenőrzésére vonatkozó rendelkezések; és

j) a finanszírozási összegek meghatározásának és – adott esetben – kiigazításának módszerei.

(4) A munkaprogramban meg kell határozni a 3. cikk (2) bekezdésében említett igényekkel összhangban álló finanszírozási prioritásokat. Az említett finanszírozási prioritásoknak annak biztosítását kell célozniuk, hogy elegendő mennyiség álljon rendelkezésre a legsürgősebb és legkritikusabb védelmi termékekből a legsürgetőbb képességbeli hiányok pótlására, a védelmi beruházási hiányok elemzéséről és a következő lépésekről szóló közös közlemény 4. szakaszában említettek szerint.

13. cikk

A minősített adatokra és érzékeny információkra vonatkozó szabályok alkalmazása

(1) E rendelet hatályán belül:

a) a közös beszerzésben részt vevő tagállamok és társult országok egymás között, a nemzeti törvényekkel és rendeletekkel összhangban meghatározzák a minősített adatoknak az említett közös beszerzéssel összefüggésben történő védelmére alkalmazandó rendelkezéseket.

b) az egyes tagállamok biztosítják, hogy az EU-minősített adatok tekintetében olyan mértékű védelmet biztosítanak, amely egyenértékű a 2013/488/EU határozatban foglalt, a Tanács biztonsági szabályai által biztosított védelemmel;

c) az eszközzel összefüggésben megkapott EU-minősített adatokat a Bizottság az (EU, Euratom) 2015/444 határozatban foglalt biztonsági szabályoknak megfelelően védi.

(2) A minősített adatoknak és az érzékeny információknak, a Bizottság és a tagállamok és a társult országok, valamint – adott esetben – a kérelmezők és a címzettek közötti megosztásának megkönnyítése érdekében a Bizottság létrehoz egy biztonságos információcsere-rendszert. E rendszer keretében figyelembe kell venni a tagállamok nemzeti biztonsági szabályozásait.

14. cikk

Nyomon követés és jelentéstétel

(1) A Bizottság nyomon követi az eszköz végrehajtását, és az elért haladásról jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak. E célból a Bizottság kialakítja a szükséges nyomonkövetési rendelkezéseket.

(2) A Bizottság 2026. december 31-ig jelentést készít, amelyben értékeli az eszköz keretében végrehajtott tevékenységek hatását és eredményességét (a továbbiakban: az értékelő jelentés), és azt benyújtja az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak.

(3) Az értékelő jelentésnek tagállamokkal és kulcsfontosságú érdekelt felekkel folytatott konzultációkon kell alapulnia, és a 3. cikkben foglalt célkitűzések teljesítése terén elért haladást kell értékelnie. Az értékelő jelentésnek fel kell mérnie az eszköz működését érintő potenciális szűk keresztmetszeteket, valamint különösen az eszköznek az alábbiakhoz való hozzájárulását:

a) együttműködés a tagállamok és a társult országok között, ideértve az új, határokon átnyúló együttműködés kialakítását;

b) a kkv-k és közepes piaci tőkeértékű vállalatok részvétele a tevékenységekben;

c) a vállalkozók és alvállalkozók közötti új, határokon átnyúló együttműködés kialakítása az ellátási láncok mentén, az Unió egész területén;

d) az EDTIB versenyképességének, valamint alkalmazkodásának, korszerűsítésének és fejlesztésének megerősítése, annak érdekében, hogy lehetővé váljék számára különösen a védelmi termékek iránti legsürgetőbb és legkritikusabb igényeknek a kielégítése;

e) az eszköz által támogatott, legsürgősebb és legkritikusabb védelmi termékek közös beszerzése eredményeként létrejött szerződések teljes értéke.

(4) Az értékelő jelentésnek – a beszerzési megbízott rendelkezésre álló hozzájárulásaira, például a 9. cikk (11) bekezdésének a) pontja szerinti megvalósíthatósági tanulmányokra, valamint adott esetben a Kritikus Technológiák Megfigyelőközpontja keretében végzett munkára építve – azonosítania kell az eszköz pénzügyi támogatásával beszerzett termékek tekintetében a hiányosságokat és a nem társult harmadik országoktól való kritikus függőségeket. Az értékelő jelentésnek információkat kell szolgáltatnia a Bizottság technológiai ütemtervekkel kapcsolatos munkájához, beleértve az említett hiányosságok és kritikus függőségek kezelését célzó enyhítő intézkedéseket is. A Bizottság mérlegeli, hogy intézkedéseket javasoljon az Európai Védelmi Alap keretében a hiányosságok és a nem társult harmadik országoktól való kritikus függőségek mérsékléséért, adott esetben kritikusan előre átgondolva az EDTIB ellátási láncában szükséges valamennyi összetevő biztosításának módjait.

(5) A tagállamokra vonatkozó jelentéstételi követelmények nem érintik a nemzeti törvényeket és rendeleteket, valamint az EUMSZ 346. cikkét.

15. cikk

Tájékoztatás, kommunikáció és népszerűsítés

(1) A minősített adatok és érzékeny információk védelme tekintetében alkalmazandó uniós jog vagy nemzeti törvények és rendeletek sérelme nélkül, az uniós finanszírozás címzettjeinek el kell ismerniük az uniós finanszírozás eredetét és biztosítaniuk kell annak láthatóságát, különösen a tevékenységek és azok eredményeinek népszerűsítése során, azáltal, hogy következetes, hatékony és arányos célzott tájékoztatást nyújtanak többféle közönségnek, köztük a médiának és a nyilvánosságnak.

(2) A Bizottság tájékoztatási és kommunikációs tevékenységeket hajt végre az eszközre, valamint az eszköz keretében végzett tevékenységekre és az elért eredményekre vonatkozóan.

(3) Az eszköz számára elkülönített pénzügyi források hozzájárulnak az Unió politikai prioritásaira vonatkozó intézményi kommunikációhoz, amennyiben az említett prioritások kapcsolódnak a 3. cikkben meghatározott célkitűzésekhez.

16. cikk

Bizottsági eljárás

(1) A Bizottságot egy bizottság segíti. Ez a bizottság a 182/2011/EU rendelet értelmében vett bizottságnak minősül.

(2) Az Európai Védelmi Ügynökséget fel kell kérni arra, hogy véleményét és szakértelmét megfigyelőként bocsássa a bizottság rendelkezésére. Az Európai Külügyi Szolgálatot szintén fel kell kérni arra, hogy nyújtson segítséget a bizottság számára.

(3) Az e bekezdésre történő hivatkozáskor a 182/2011/EU rendelet 5. cikkét kell alkalmazni.

Ha a bizottság nem nyilvánít véleményt, a Bizottság nem fogadhatja el a végrehajtási jogi aktus tervezetét, és a 182/2011/EU rendelet 5. cikke (4) bekezdésének harmadik albekezdése alkalmazandó.

17. cikk

Hatálybalépés

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Strasbourgban, 2023. október 18-án.

az Európai Parlament részéről	*a Tanács részéről*
az elnök	*az elnök*
R. METSOLA	J. M. ALBARES BUENO